

OMTALER

Kulturskoledagene, 09. – 10. november 2017 - Molde

Åpningsforedrag – Samarbeid om elevens læring v/ Mattias Øhra - (Dag 1)

Sentralt for dette temaet er hvordan en som lærere kan samhandle for å skape en felles profesjonell læreridentitet. Et gjennomgående trekk i internasjonal forskning når det gjelder læring og kompetanseutvikling i skolen er at lærere opplever at læring i tilknytning til egen skole har størst betydning. Dette gjelder for lærernes egen læring men også for elevenes utbytte av undervisningen.

Videre viser forskningen at konkrete refleksjoner over egen og andre læreres undervisning er viktig for å videreutvikle og forbedre egen praksis. Et kjennetegn på lærende organisasjoner er at de arbeider systematisk og i et kunnskapsdelende fellesskap mot felles mål og visjoner. For å lykkes med dette, må det legges til rette for samhandlingsarenaer.

Mattias Øhra er pedagog og jobber ved Høgskolen i Sørøst-Norge. Han underviser på masterutdannelse i ledelse og i lærerutdanningen. Øhra har også en rekke eksterne utviklingsprosjekt innen feltet skolebasert kompetanseutvikling. For mer informasjon, se <http://wordpress.hbv.no/moh/>.

Foredrag – Kunnskap og fellesskap v/Einar Øverenget - (Dag 2)

Foredraget Kunnskap og fellesskap handler om å øve, fremføre, ta plass, gi plass, se, bli sett, uttrykke seg, være målrettet, tolke, fylle en rolle, være i samspill og innlevelse.

Einar Øverenget er filosof, forfatter og foredragsholder innen emner som etikk, verdier og identitet, kommunikasjon og kreativitet. Han har doktorgrad i filosofi fra Boston College og er rektor ved Humanistisk Akademi, som han var med på å starte i 2000. Øverenget er ellers kjent som NRK Nitimens husfilosof og har skrevet bøkene “Å bli sin egen venn” (2005), “Hannah Arendt” (2001), “Seeing the Self” (1998), “Lykkens filosofi” (2006) og “Hemmeligheter” (2009). Einar Øverenget var en av fire medlemmer i Norsk kulturskoleråds ressursgruppe for utarbeidelse av lederprogrammet for kulturskoleledere - gehørbasert ledelse - og han har gjennom flere år vært en hyppig brukt foredragsholder i kulturskole-sammenheng.

MUSIKK 1 – «Kom og la oss leke! Med musikk naturligvis» v/ Elisabeth Barstad

Leken er noe grunnleggende i mennesket, noe som får oss til å skape og føle. Veien videre til musikken er ikke lang - musikk er lek og lek er musikk. Hvordan kan linjene trekkes mellom disse to sentrale væremåtene for barn? Det er utgangspunktet for Elisabeth Barstads foredrag. Hun brenner for å framheve viktigheten ikke bare av musikk, men også av de andre kunstfagene for barn. – I alderen tre til åtte år er musikken fortsatt en sterk inntrykk- og uttrykkskraft, og barnet handler helhetlig ut fra musikalske impulser både kognitivt, motorisk, sosialt og følelsesmessig. Musikkens sentrale plass blir ofte oversett eller neglisjert. Musikkundervisning kan forhåpentlig være med og løfte det opp og fram. Men hvordan kan denne undervisning foregå på barnas premisser?

I den praktiske delen etter foredraget aktiviseres leken i musikken, og alle deltakerne kan få bidra med sin unike stemme og kropp til å skape og føle i fellesskap. Det er dette som er musikk - å dele opplevelser.

Elisabeth Barstad er utdannet fløytist og pedagog fra Stavanger, Oslo, Zürich og Stockholm. Til daglig jobber hun som universitetslektor ved barnehagelærerutdanningen ved Universitetet i Stavanger samt ved Stavanger katedralskole Bjergsted. Barstad har mange års erfaring i å lede musikkaktiviteter med barn, blant annet fra Barnas Kulturverksted i Stavanger, et tilbud hun driver sammen med sin mann. Barstad har holdt mange kurs for musikkpedagoger, barnehageansatte og andre. Hun er aktiv som musiker i mange sammenhenger. Hun ser musikken som et levende godt medium uavhengig av scene og alder».

MUSIKK 2 – Storgruppeundervisning v/ Birgitte Grong

- Hvordan skape god musikkopplæring i grupper?
- Helhetlig opplæring for eleven, progresjon og planlegging
- Ideer til metoder, samarbeid og organisering av undervisningen
- Aktiviteter og metoder i praksis for innlæring av musikkens elementer i grupper

Birgitte Grong er nasjonal musikkonsulent i Norges Musikkorps Forbund (NMF) og underviser i korpsdirigering ved Musikhøgskolan Ingesund og Universitetet i Stavanger. Hun dirigerer også aspiranter og juniorer i Skiens skolemusikk og har allsidig bakgrunn fra musikkpedagogisk og kulturadministrativt arbeid. Utdanning har Grong fra Norges musikkhøgskole, Musikhögskolan i Göteborg, NTNU avd. for musikk samt kulturformidling og ledelse ved Høgskolen i Telemark. Birgitte Grong har gjennom mange år ivret spesielt for arbeid med ferske musikanter. I 2015 ble hun ansatt i NMF der hun blant annet legger til rette for faglig utvikling og utdanningsmuligheter for aspirant-, junior- og hovedkorpsdirigenter.

MUSIKK 3 - Byen som scene - samarbeid og fantasi v/ Tuomo Haapala

Deltakerne skal deles i mindre grupper. I gruppene skal de arbeide med å bruke sin fantasi til å skape en drømmebyforestilling, som om ingen hinder fins. Plassen kan være en eksisterende by eller en fiktiv en.

I forestillingen skal kursdeltakerne anvende ferdighetene til byens innbyggere, fokusere byens spesielle særtrekk og historiske hendelser samt velge en arena som passer til forestillingen. Haapala går rundt mellom gruppene og reflekterer sammen med deltakerne.

Etter gruppearbeidet samles alle i plenum for å oppsummere og gjennomgå hva som er gjort og tenkt.

Tuomo Haapala har over 50 års erfaring innen spontan musikkutvikling og fri improvisasjon. I perioden 1970-1992 var han medlem i det innovative og grensesprengende improvisasjonsensemblen ISKRA. Som kontrabassist har han spilt i flere orkester samt i ulike duokonstellasjoner.

Haapala har regissert, skrevet musikk og vært kunstnerisk leder for over 30 byforestillinger, hvorav et titalls har vært laget i Norge i samarbeid med Rikskonsertene. For tida arbeider han med forestillingen «Släck mörkret - ett fritagningsförsök», som skal vises på Folkbildarforumet i Linköping 28. november. Han har også skrevet boka «Staden som scensamarbete ovh fantasi», en bok som har fått mye oppmerksomhet i Finland og Sverige.

Breddeprogrammet - Kulturskolen som inkluderende arena v/ Vigdis Gløkken, NAFO

Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO) ble etablert i 2004 med bakgrunn i regjeringens strategiplan: «Likeverdig utdanning i praksis! Strategi for bedre læring og større deltakelse av språklige minoriteter i barnehage, skole og utdanning 2004-2009». Etter strategiplanperiodens utløp arbeider NAFO med kompetanseheving, nettverksbygging og utviklingsprosjekter for å fremme inkludering og likeverdig opplæring.

Ett av tiltakene i Norsk kulturskoleråds nye strategiplan for landstingsvedtak 5.1, «Flyktninger og kulturskole», er å gjøre kulturskolelærere bedre kjent med NAFOs mandat og arbeidsmåter. Målgruppen for NAFO er barnehagepersonale og lærere i grunnskolen og videregående opplæring.

Norsk kulturskoleråds målgruppe er kulturskoleeiere, -ledere og -lærere.

Ved å invitere NAFO til et samarbeid håper vi å bidra til at kulturskolene i enda større grad skal kunne skape gode, inkluderende arenaer i lokalsamfunnet.

Breddeprogrammet - Ellen Sibe Kråkenes og Alexander Krohg Plur - Kulturskolen i Ås

Ås kommune har gjennom sin kulturskole utviklet et flerkulturelt tilbud som er fremhevet som nasjonalt eksempel, blant annet av Utdanningsdirektoratet og Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen.

Et særskilt trekk ved Ås er at arbeidet med inkludering har foregått systematisk over mange år. Ås internasjonale kultursenter er etablert som fast del av kulturskolen og jobber for å være en god flerkulturell aktivitetsarena.

Ås ble kåret til Årets kulturskolekommune 2017.

Fra Kulturskolen i Ås kommer Ellen Sibe Kråkenes, prosjektleder ved Ås internasjonale kultursenter, og Alexander Krohg Plur, rektor ved Ås kulturskole.

Anders Rønningen - Norsk kulturskoleråd

Anders Rønningen er rådgiver og FoU-leder i Norsk kulturskoleråd og førsteamanuensis i musikkpedagogikk ved Høgskolen i Sørøst-Norge. Han har bodd og arbeidet mange år i Afrika, og skrev sin PhD om det flerkulturelle perspektivet i lærebøker for musikk. Rønningen er en av de som står bak strateginotatet «Flyktninger og kulturskolen» - som ble vedtatt i Norsk kulturskoleråds landsstyre, juni 2017, og er også involvert i implementeringen av denne.

Visuell kunst - Kreative og kunstneriske skoleprosjekt v/ Marina Jonsson

For å skape en kreativ og positiv atmosfære i et klasserom behøver en å vise og uttrykke sin pasjon og virkelig elske det en gjør. En må ha mye tålmodighet og være nærværende med hver eneste elev, slik at alle kjenner seg sett.

Oppgaven skal alltid være enkel å forstå, men gjerne utfordrende å løse. Jeg tar egentlig utgangspunkt i hvordan jeg selv arbeider i mitt eget kunstnerskap. Først behøver en å vekke lysten og nysgjerrigheten. Når den fins, så kommer ofte drivkraft og motivasjon helt naturlig, og da kommer gjerne også behovet for å tilegne seg de tekniske ferdighetene som behøves for å "løse oppgaven". Å arbeide individuelt eller i gruppe byr på ulike utfordringer og muligheter. Jo mer teknisk kunnskap som kreves, jo mindre ønsker jeg at gruppen skal være. Med store grupper har jeg ofte en åpen og veldig enkel oppgave, med noen få, fleksible materialer, som ut fra idé og gruppe går an å utvikle.

Workshopen kommer bl.a. til å inneholde foredrag med konkrete eksempler, gjennomførbare tips og ideer, der du som pedagog kan arbeide kreativt med store grupper. Vi kommer til å prøve ulike måter å skape med enkle materialer og se på hvordan disse metodene kan tilpasses og utvikles ut fra ulike behov og muligheter. Det skal oppleves som enkelt og morsomt.

Marina Jonsson er fra Østersund, er kunstner (utdannet ved Kunst- og designhøgskolen i Bergen), inspiratør og foredragsholder. Hun har lang erfaring i å arbeide med kunstprosjekt med barn og unge. Med varme, nysgjerrighet og entusiasme deler Marina Jonsson av sine erfaringer og viser hvordan hun arbeider med barn, kunst og kreative prosesser.

Sceniske fag - Hvordan kan vi bruke sosiale medier i det sceniske feltet? v/ Sigrun Agøy Engum

Unge bruker internett tre ganger så mye som for ti år siden. Hva bruker de tiden på? Hvilke apper liker de best? Hva er greia med gifs og memer? Hva er det med sosiale medier vi egentlig ikke forstår? I dette foredraget ser vi på barn og unges bruk av sosiale medier, og prøver å forstå hvordan vi kan bruke disse plattformene på en god måte i fremtiden. Hva fungerer, og hva fungerer ikke? I etterkant av foredraget åpner vi opp for drøftinger og diskusjon.

Sigrun Agøy Engum er digitalsjef i Kulturmeglerne og har jobbet med digitale medier for stort og smått innen kulturlivet, slik som filmer, festivaler, teater, bøker og priser. For sitt arbeid med filmen «Børning 2» ble hun belønnet med diplom under Social Media Days 2017. Hun er også en aktiv foredragsholder og har holdt foredrag for oppdragsgivere som Norsk kulturskoleråd, NRK Drama, Norges musikkhøgskole, Westerdals ACT, Den kulturelle skolesekken m.fl.

Engum har bakgrunn som kulturjournalist og programleder i NRK P2. Hun har også hospitert som assisterende presseråd ved den norske FN-delegasjonen i New York. Engum har en bachelor i journalistikk fra Høgskulen i Volda og en mastergrad i medievitenskap fra Universitetet i Oslo. kreative prosesser.

Skapende skriving kan læres! v/ Widar Aspeli

Skapende skriving er blitt et eget fag i kulturskolen, og mange kulturskoler har behov for å skolere sine medarbeidere eller samarbeidspartnere innen faget. Kurset er derfor praktisk. Deltakerne lærer seg ulike verktøy for skriving. På kurset vil deltakerne få flere og ulike eksempler og metoder som kan fungere som skrivelek og kreative igangsettere.

Widar Aspeli er forfatter og jobber også som litteraturprodusent for Turnéorganisasjonen. Han har skrevet flere fagbøker for de som jobber med kurs innen skapende skriving. Aspeli har også selv holdt mange skrivekurs for barn og unge samt for voksne.

Widar Aspeli satt i fagplangruppen for skapende skriving da rammeplan for kulturskolen ble laget, og har der igjennom god kjennskap til rammeplanen og fagplanens innhold. For mer informasjon om kursholder, se widaraspeli.no.

Ledere - Kulturskolen i fremtiden v/ Mattias Øhra

Sentralt for temaet er hvordan overgangen fra velferdsstaten til konkurransestarten gir nye omkostninger i form av stress og press på unge elever. Det legges vekt på hvordan kunst og kultur kan være en sentral motmakt og mulighet for å redusere stress og press i skole og utdanning.

Mattias Øhra er pedagog og jobber på Høgskolen i Sørøst-Norge. Han underviser på Master i ledelse og i lærerutdanningen. Øhra har også en rekke eksterne utviklingsprosjekter innenfor feltet skolebasert kompetanseutvikling. For mer se egen hjemmeside her: <http://wordpress.hbv.no/moh/>